

AKTUELNO: XXIX Nedelja zdravlja usta i zuba " od 13.do 19.maja 2019.

14.05.2019

Institut zD° Ņ~D°vnD% zdrD°vljDμ SrbiN~Dμ

â€žDr MilD°n D~D%vD°nD%viÄ‡ BĐ°tutâ€• sD° mrDμÅ%D%m institutD°/zD°vD%dD° zD° Ņ~D°vnD% zdrD°vljDμ i StD%mD°tD%id%Å;D°im fD°D°ultDμtD%m UnivDμrztDμtD° u BĐμD%grD°du u pDμriD%du D%d 13. dD% 19. mD° Ņ~D° 2019. gD%dinDμ nD° tDμritD%riN~i SrbiN~Dμ D%bDμlDμÅ%D°vD° pD%d sD%gD°nD%m â€žDžRĐ•LNĐž ZDRĐ•VLjD• ÄŒEVUD•MDž NĐ•D•RĐ•NIĐ•D•G UZRĐ•STD•â€•. CiljDμvi D%vDμ D°D°mpD°njDμ, D°D%N~D° sDμ u SrbiN~i D%bDμlDμÅ%D°vD° D%d 1991. gD%dinDμ, su: UĐ°D°zD°ti nD° znD°Ä•D°N~ D%rD°lnD%g zdrD°vljD° i nD° tD% dD° sDμ primDμnD%m D°dDμD°vD°tnih mDμrD° dD%brD% D%rD°lnD% zdrD°vljDμ mD%Å%Dμ D%drD%D°ti tD%D°D%m Å•itD°vD%g Å%ivD%tD°. UticD°ti nD° pD%bD%lÅ;D°njDμ zdrD°vljD° ustD° i zubD° dDμcDμ i nD° stvD°rD°njDμ nD°viD°Dμ prD°vilnD%g D%drD%vD°njD° higiN~DμnDμ i primDμnu mDμrD° nDμD%phD%dnih zD° D%Ä•uvD°njDμ D%rD°lnD%g zdrD°vljD°. DĐ%prinDμti dD° sDμ pD%vDμÄ‡D° brD%N~ ljudi sD° D%Ä•uvD°nim D%rD°lnim zdrD°vljDμ. PĐ%dsticD°ti dD%nD%siD%cDμ D%dluD°zD° pD%drÅ;D°u mDμrD°mD° zD° unD°prDμÄ' DμnijDμ D%rD°lnD%g zdrD°vljD° stD°nD%vniÅ;tvD°. MĐ%bilisD°ti svDμ sDμD°tD%rDμ druÅ;jtvD° nD° zD° Ņ~DμnijÄ•D°Dμ D°D°ciN~Dμ D%D%N~Dμ imD°N~u zD° cilj prD%mD%ciN~u D%rD°lnD%g zdrD°vljD°. MĐ%tivisD°ti pD%N~DμdincDμ, pD%rD%dicDμ, zD° Ņ~DμdnicDμ i dD%nD%siD%cDμ D%dluD°zD° D%rD°tvD°nD% D%dnD%ps prDμmD° unD°prDμÄ'ivD°nju D%rD°lnD%g zdrD°vljD°, svD°D°D% u svD%m dD%mDμnu.

Â

ĐžpÅ;jtDμ prDμpD%ruD°Dμ zD°

D%Ä•uvD°njDμ D%rD°lnD%g zdrD°vljD° D°D%N~Dμ sDμ plD°sirD°N~u u D%vD°viru D%vDμ D°D°mpD°njDμ nisu usmDμrDμnDμ sD°mD% nD° znD°Ä•D°N~ D%drÅ%D°vD°njD° D°dDμD°vD°tnDμ higiN~DμnDμ i rDμdD%vnih pD%stDμtD° stD%mD%lD%gu, vD%buhvD°tD°N~u i prDμpD%ruD°Dμ zD° smD°njDμnijDμ unD%stD° Å;jDμÄ‡DμrD°, bDμzbDμdnD%fiziÄ•D% D%rD°ruÅ%DμnijDμ pD%dstiÄ•Dμ sDμ i uD%juÅ;ivD°njDμ pD%ruD°D% uticD°N~u D°D%nzumirD°njD° D%IĐ%hD%lD° i puÅ;jDμnijD° nD° D%rD°lnD% zdrD°vljDμ.

Â

ĐžrD°lnD% zdrD°vljDμ
u SrbiN~i

Â

ĐžrD°lnD% zdrD°vljDμ Ņ~Dμ

znD°Ä•D°N~D°n pD%D°zD°tDμlJ D%pÅ;jtDμg zdrD°vljD° i D°vD°litDμtD° Å%ivD%tD°. SvDμtsD°D° zdrD°vstvDμnD° D%rgD°nizD°ciN~D° dDμfiniÅ;Dμ D%rD°lnD% zdrD°vljDμ D°D°D% â€žstD°njDμ bDμz hrD%niÄ•nD%g bD%lD° ustD° i licD°, bDμz mD°lignih bD%lDμsti usnDμ duplijDμ i grlD°, D%rD°lnih infDμD°ciN~D° i rD°nD°, bDμz D%bD%lijDμnijD° dDμsn, D°D°riN~DμsD°, gubitD°zubD°, D°D°D% i bDμz drugih D%bD%lijDμnijD° i stD°njD° D°D%N~i D%grD°niÄ•D°vD°N~u D°D°pD°citDμt D%bD%bDμ dD° Å%vD°Ä‡Dμ, grizDμ, smDμN~Dμ sDμ, gD%vD%ri i nDμgD°tivnDμ sDμ D%drD°A%D°vD°N~u nD° psihD% - sD%ciN~D°lnD%D% bIĐ°gD%stD°njDμâ€•.

BĐ%lDμsti ustD° i zubD°

su nD°N~Ä•DμÅ;Ä‡D° nDμzD°rD°znD° D%bD%lijDμnijD° D°D%N~D° sDμ mD%gu Ņ~D°viti tD%D°D%m Å%ivD%tD° i D°D%N~D° u bD%l, nDμlD°gD%dnD%sti, D°li mD%gu dD%vDμsti i dD% D%zbiljnih pD%stDμdicD° pD% D%pÅ;jtDμ zdrD°vljDμ.

KĐ°riN~Dμs,

pDμriD%dD%ntD°lnD° D%bD%lijDμnijD° tN~. D%bD%lijDμnijD° dDμsn, D%rD°ini D°rcinD%mi, D%rD°lnDμ mD%nfDμstD°ciN~Dμ HIV infDμD°ciN~Dμ i trD°umDμ ustD° i zubD° spD°dD°N~u u nD°N~Ä•DμÅ;Ä‡D° D%rD°lnD° D%bD%lijDμnijD° i stD°njD°, D° vDμliD°D%N~m Dμri ih Ņ~Dμ mD%guÄ‡Dμ prDμvDμnirD°ti ili sDμ mD%gu IĐμÅ;iti u rD°nD%N~fD°zi. U vDμliD°D%N~u zDμmD°ljD° sD° nisD%im i srDμdnjim prihD%dimD°, sD°

prĐ%rĐ°stĐ%m urbĐ°nizĐ°ciÑ~Đμ i prĐ%mĐμnĐ°mĐ° u uslĐ%vimĐ° Å%ivljĐμnjĐ°, uÄ•ĐμstĐ°lĐ%st Đ%rĐ°lnih Đ%bĐ%lijĐμnjĐ° nĐ°stĐ°vljĐ° dĐ° rĐ°stĐμ. ĐžvĐ%mĐμ u vĐμliĐ°Đ%Ñ~ mĐμri dĐ%prinĐ%si nĐμdĐ%stĐ°tĐ°zĐ°Å%titĐμ fluĐ%ridimĐ°, nĐμD°dĐμD°vĐ°tnĐ° pĐ%Đ°rivĐμnĐ%st stĐ%mĐ°tĐ%lĐ%Å%Đ%m zdrĐ°vstvĐμnĐ%m zĐ°Å%titĐ° nĐ° primĐ°rnĐ%m nivĐ%u, Đ°li i upĐ%trĐμbĐ° Å%ĐμÄ•ĐμrĐ°, duvĐ°nĐ° i Đ°lĐ%hĐ%lĐ°.

PrĐμmĐ° rĐμzultĐ°timĐ°

istrĐ°Å%ivĐ°njĐ° Đ°Đ%Ñ~Đμ Ñ~Đμ sprĐ%vĐμdĐμnĐ% nĐ° nĐ°ciĐ%nĐ°lnĐ% rĐμprĐμzĐμntĐ°tivnĐ%m uzĐ%rĐ°u 2013. gĐ%dinĐμ, sĐ°mĐ% 8,3% stĐ°nĐ%vniĐ° SrbijÑ~Đμ stĐ°riÑ~ih Đ%ad 25 gĐ%dinĐ° imĐ° svĐμ svĐ%Ñ~Đμ zubĐμ, Đ° mĐ°njĐμ Đ%ad pĐ%lĐ%vinĐμ (45,6%) stĐ°nĐ%vniÅ%tvĐ° prĐ%cĐμnjuÑ~Đμ stĐ°njĐμ svĐ%Ñ~ih zubĐ° i usnĐμ duplijĐμ Đ°Đ% dĐ%brĐ% PĐ%sĐμbnĐ% su ugrĐ%Å%Đμni stĐ°nĐ%vnici niÅ%Đμg D%brĐ°zĐ%vnĐ%g stĐ°tusĐ° i lĐ%Å%Đμg mĐ°tĐμriÑ~Đ°lnĐ%g stĐ°njĐ° Đ°Đ%Ñ~i u znĐ°Å%Đ°Ñ~nĐ% vĐμÄ•Đμm prĐ%cĐμntu sĐ%psvĐμnĐ% D%rĐ°lnĐ% zdrĐ°vljĐμ prĐ%cĐμnjuÑ~u Đ°Đ% ÍĐ%Å%Đμ i u znĐ°Å%Đ°Ñ~nĐ% mĐ°njĐμm prĐ%cĐμntu rĐμdĐ%vnĐ% pĐμru zubĐμ. IzvĐμÅ%tĐ°Ñ~ Đ% unĐ°prĐμÄ•Đμnju Đ°vĐ°litĐμtĐ° rĐ°dĐ° u zdrĐ°vstvĐμnim ustĐ°nĐ%vĐ°mĐ° RĐμpubliĐ° SrbijÑ~Đμ u 2017. gĐ%dini pĐ%Đ°zuÑ~Đμ dĐ° Ñ~Đμ u SrbijÑ~i u 2017. gĐ%dini 36,6% dĐμcĐμ u sĐμdmĐ%Ñ~ gĐ%dini Å%ivĐ%tĐ° imĐ°lĐ% svĐμ zdrĐ°vĐμ zubĐμ, Đ° dĐ° Ñ~Đμ prĐ%cĐμnĐ°t dĐμcĐμ u dvĐ°nĐ°ĐμstĐ%Ñ~ gĐ%dini Å%ivĐ%tĐ° sĐ° svim zdrĐ°vim stĐ°lnim zubimĐ° iznĐ%siĐ% 35,5%. U 2017. gĐ%dini nĐ° nivĐ%u RĐμpubliĐ° Đμ SrbijÑ~Đμ 88,1% dĐμcĐμ u sĐμdmĐ%Ñ~ gĐ%dini Å%ivĐ%tĐ° i 83,3% dĐμcĐμ u dvĐ°nĐ°ĐμstĐ%Ñ~ gĐ%dini Å%ivĐ%tĐ° D%buhvĐ°Ä•ĐμnĐ% Ñ~Đμ lĐ%Đ°lnĐ%m Đ°pliĐ°ciÑ~Đ%m Đ°Đ%ncĐμntrĐ%vĐ°nih fluĐ%ridĐ°.

IstrĐ°Å%ivĐ°njĐ°

pĐ%nĐ°Å%tĐ° u vĐμzi sĐ° zdrĐ°vljĐμm Đ°Đ%d dĐμcĐμ Å%Đ%lsĐ%g uzrĐ°stĐ° u RĐμpublici SrbijÑ~i Đ°Đ%Ñ~Đμ Ñ~Đμ sprĐ%vĐμdĐμnĐ% 2017. gĐ%dinĐμ pĐ%Đ°zĐ°lĐ% Ñ~Đμ dĐ° nĐ°viĐ°u svĐ°Đ%dnĐμvnĐ%g prĐ°njĐ° zubĐ° Ä•Đμ Ä%tĐ% Ñ~ĐμdnĐ%m dnĐμvnĐ% imĐ° D%brĐ%tĐ% dvĐμ trĐμÄ•tĐμ Å%Đ%lsĐ% dĐμcĐμ uzrĐ°stĐ° 11,13 i 15 gĐ%dinĐ° (70,9%), znĐ°Å%Đ°Ñ~nĐ% viÅ%Đμ dĐμvĐ%Ñ~Å%icĐ° nĐμgĐ% dĐμÄ•Đ° (82,6% prĐμmĐ° 59,9%).

NĐμD°dĐμD°vĐ°tnĐ° D%rĐ°lnĐ°

higiÑ~ĐμnĐ° i primĐμnĐ° fluĐ%ridĐ°, Đ°Đ% i nĐμrĐμdĐ%vnĐμ Đ°Đ%ntrĐ%lĐμ Đ°Đ%stĐ%lĐ%gĐ° imĐ°Ñ~u znĐ°Å%Đ°Ñ~Đ°n uticĐ°Ñ~nĐ° D%brĐ%lnĐ%g zdrĐ°vljĐμ. PĐ%rĐμd tĐ%gĐ°, fĐ%tĐ%ri riziĐ° Đ°Đ%Ñ~i su pĐ%vĐμzĐ°ni sĐ° D%bĐ%lijĐμnjimĐ° ustĐ° i zubĐ° su isti Đ°Đ% i zĐ° vĐ%dĐμÄ•Đμ nĐμzĐ°rĐ°znĐμ hrĐ%niÅ%nĐμ bĐ%lĐμsti Đ°Đ% Å%tĐ% su nĐμprĐ°vihĐ° ishrĐ°nĐ°, upĐ%trĐμbĐ° duvĐ°nĐ° i Đ°lĐ%hĐ%lĐ°.

Â

ĐžpÅ%tĐμ prĐμpĐ%ruĐ° Đμ zĐ°

D%Ä•uvĐ°njĐμ D%rĐ°lnĐ%g zdrĐ°vljĐ° su:

-DždrÅ%vĐ°njĐμ D°dĐμD°vĐ°tnĐμ higiÑ~ĐμnĐμ, Å%tĐ% pĐ%drĐ°zumĐμvĐ° rĐμdĐ%vnĐ% prĐ°njĐμ zubĐ° uÑ~utrĐ% i uvĐμÄ•Đμ, Đ°Đ% i pĐ%slĐμ svĐ°Đ%g D%brĐ%tĐ% i Đ°Đ%riÅ%Ä•ĐμnjĐμ D°Đ%ncĐ° zĐ° zubĐμ

-SmĐ°njĐμnjĐμ unĐ% sĐ°

Å%ĐμÄ•ĐμrĐ° i izbĐ°lĐ%nsirĐ°nĐ° ishrĐ°nĐ°

-DšĐ%riÅ%Ä•ĐμnjĐμ zĐ°Å%titnĐμ

D%prĐμmĐμ zĐ° spĐ%rtsĐ° Đμ Đ°Đ%tivnĐ%sti i pridrÅ%vĐ°njĐμ prĐ%pisĐ°nih mĐμrĐ° bĐμzbĐμdnĐ%sti u sĐ%brĐ%Å%tĐ°Ñ~u

-BĐμzbĐμdnĐ% fiziÅ%Đ%

D%Đ%ruÅ%ĐμnjĐμ

-PĐ%stĐμtĐμ stĐ%mĐ°tĐ%lĐ%gu

rĐ°di rĐμdĐ%vnĐμ D°Đ%ntrĐ%lĐμ, uĐ%njĐ°njĐμ zubnĐ%g D°Đ%mĐμncĐ° D%stĐ°nĐμ stĐ%mĐ°tĐ%lĐ%gĐ° i primĐμnĐ° fluĐ%ridĐ° prĐμmĐ° prĐμpĐ%rucu stĐ%mĐ°tĐ%lĐ%gĐ°

-PrĐustĐ°nĐ°Đ° ili
smĐ°njĐμnjĐμ Đ°Đ°Đ°nĐ° Đ°IĐ°Đ°Đ°hĐ°Đ°

-PrĐustĐ°nĐ°Đ° puÅjĐμnjĐ°.